

Waar loopt de Drentsche Aa?

Een heel 'nationaal landschap' kreeg in 2002 de naam van een riviertje: Drentsche Aa. Het gebied van Staatsbosbeheer bij hetzelfde watertje wordt sinds jaar en dag aangeduid als Stroomdallandschap Drentsche Aa. Niettemin zal de wandelaar nog moeite moeten doen om de echte Drentse Aa te vinden. De naam van het riviertje of beek, is overgegaan naar het complete beekdalstelsel en geldt tevens voor het héle gebied, ook buiten het 'Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa'. Je gaat een eind lopen of fietsen in 'de Drentse Aa' en dan hou je tòch de voeten droog. Daar zit enige humor is, want de naam A(a) betekent simpelweg 'water'. Het is afkomstig van één van de oeroude woorden voor water. Dat taalfenomeen, Aa voor water of waterloop, zie je terug in diverse Europese landen. De klank heeft in de loop van zo'n duizend jaar veranderingen ondergaan, zodat je ook wateren hebt die thans Ee of Y heten. Juist omdat er zoveel Aa's bestaan, spreken wij over de Drentse Aa.

Maar dan nõg moet je zoeken naar het echte stukje Drentsche Aa! Alle beken en stroompjes (op één na) worden hier 'diepjes' of 'loopjes' genoemd. Ze ontleen hun naam aan het nabijgelegen dorp. De bronbeken zijn het Anreperdiep (met Witterdiepje), Amerdiep en Andersche Diep (met Oosterdiep). Volg je 't Amerdiep, dan kom je bij 't Deurzerdiep, Loonerdiep en Taarlose Diep, die dan met het Gasterense diep (dat begon als Andersche Diep) samengaat tot Oudemolense diep. Dat stroomt noordwaarts als Schipborgerdiep, Westerdiep en bij het Okkenveen (op een gemeentegrens) komt eindelijk het gedeelte dat nu Drentsche Aa heet. Vroeger luidde de naam Punterdiep (dorpje De Punt). Het laatste stuk van de Drentsche Aa heet Hoornsediep, dat in de stad Groningen in de grachtengordel uitkomt, eer (vroeger) zeewaarts te stromen via 't Reitdiep. De kaden Hoge en Lage der A houden de Drentsche Aa in Groningen-stad in toom. Of het Drentsche Aa of A is, maakt niet veel uit. Het nationaal landschap heeft gekozen voor zoveel mogelijk letters vanwege de meeste punten met scrabbelen: 'Drentsche Aa'.

Jan Tuttel